

Številka: 521-9/2012-27/EE-28
Datum: 2. 10. 2012

Javna agencija Republike Slovenije za energijo izdaja na podlagi določb 84. člena, 2. alineje četrtega odstavka 87. člena in 88. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 27/07-uradno prečiščeno besedilo, 70/08, 22/10, 37/11 – odl. US in 10/12), v zadevi vložene zahteve za odpravo nezakonitosti in nepravilnosti glede umeščanja mest v bilančno skupino ter sporočanjem merilnih in obračunskih podatkov, ki jo je po svoji pooblaščenki,, vložila družba, naslednjo

ODLOČBO

1. Zahteva družbe, z dne 25. 7. 2012, da se ugotovi nezakonitost v zvezi s posredovanjem podatkov družbe, **se zavrne.**
2. Pritožba zoper to odločbo ne zadrži njene izvršitve.
3. O stroških postopka bo odločeno s posebnim sklepom.

Obrazložitev:

..... (v nadaljnjem besedilu: stranka), je po svoji pooblaščenki dne 10. 4. 2012 na Javno agencijo Republike Slovenije za energijo (v nadaljnjem besedilu: agencija) vložila zahtevo za odločanje v upravnem postopku v zvezi z:

- bilančnim obračunom in
- ravnanji družbe v zvezi z umeščanjem merilnih mest v bilančno skupino ter sporočanjem merilnih mest in obračunskih podatkov.

V svoji zahtevi za odločanje je stranka navedla, da se ne strinja z ravnanjem družbe glede informativnega bilančnega obračuna ugotovljenih odstopanj za mesec januar 2012, zoper katerega je stranka vložila ugovor. Stranka je nadalje navedla, da so bili predmet ugovora nekoherentni podatki, saj se dejanska vsota podatkov na posameznih merilnih mestih ni ujemala z vsoto, ki je bila zapisana v obračunu, zaradi česar se podatkov ni dalo preizkusiti. Stranka je v pritožbi opisala tudi korespondenco, ki jo je v zvezi z bilančnim obračunom ugotovljenih odstopanj za mesec januar 2012 izvedla z družbo, Ob tem je stranka izrazila mnenje, da bi morala družba upoštevati tudi njihov ugovor na bilančni obračun in ne le ugovor na informativni bilančni obračun, kot je v konkretnem primeru naredila. Nadalje je stranka v svoji pritožbi navedla, da napake pri obračunih odstopanj, temeljijo na napačno posredovanih podatkih, ki jih je posredovala družba, Po mnenju stranke so bila v podatkih, ki jih je družbi posredovala družba, upoštevana tudi merilna mesta, ki jih je uvrstil v bilančno skupino v nasprotju z določili Splošnih pogojev za dobavo in odjem električne energije iz distribucijskega omrežja električne energije (Uradni list RS, št. 126/07, 37/11; v nadaljnjem besedilu: SPDO). Ob tem se je stranka

sklicevala na določbo drugega odstavka 102. člena SPDO, po katerem SODO izvede spremembo dobavitelja prvega dne v koledarskem mesecu, če je bila popolna zahteva za menjavo dobavitelja prijavljena pri SODO do desetega dne predhodnega meseca. Po mnenju stranke, pa je v konkretnem primeru v nasprotju s temi določili v primerih (2 %) vseh vlog retroaktivno dodeljeval merilna mesta v dobaviteljevo bilančno skupino oz. je bilo merilno mesto evidentirano s pričetkom dobave pred dnevom vnosa popolnega zahtevka. Stranka je ob tem navedla, da takšno ravnanje povzroča, da so merilna mesta uvrščena v bilančno skupino dobavitelja pred datumom začetka dostopa ter da so evidentirana v dveh bilančnih skupinah hkrati. Ob tem je stranka tudi navedla, da ji je prav tako pomanjkljivo posredoval obračunske podatke.

Stranka je v svoji zahtevi za odločanje z dne 6. 4. 2012 postavila zahtevo, da agencija v upravnem postopku ugotovi kršitve družbe pri izdaji obračunov za odstopanja ter kršitve pri umeščanju merilnih mest v bilančno skupino stranke in posredovanju podatkov ter da agencija sama odloči o datumu uvrstitve merilnih mest v bilančno skupino, o višini porabe električne energije na teh merilnih mestih ter na podlagi teh odločitev odloči tudi o obveznostih, ki jih ima iz naslova odstopanj ali pa zadevo vrne in v ponovno odločanje na podlagi njenih ugotovitev o storjenih nepravilnostih.

Agencija je skladno z določili Zakona o splošnem upravnem postopku (Ur. list RS, št. 24/06-uradno prečiščeno besedilo, 105/06, 126/07 in 65/08, v nadaljnjem besedilu: ZUP) in, kot nasprotni stranki z dopisom, št. 521-9/2012-02/EE-28 z dne 13. 4. 2012 seznanila z vloženo zahtevo za odločanje ter ju pozvala, da se pisno izrečeta o vseh dejstvih in okoliščinah ter predložita dokaze. Družba je v dopisu z dne 8. 5. 2012 navedla, da kategorično zavrača navedbe stranke glede zahteve o nepravilno izvedenem bilančnem obračunu za mesec januar 2012. v dopisu št. z dne 16. 5. 2012 posredoval svoje stališče glede svojih ravnanj glede umeščanja merilnih mest v bilančno skupino in sporočanjem merilnih in obračunskih podatkov ter ob tem navedel, da se sprememba plačnika/lastnika ne more izvajati zgolj prvi dan v mesecu kot zamenjava dobavitelja, saj se pravni posli med plačniki/lastniki v skladu s 35. členom SPDO izvajajo ves čas. V navedenem dopisu je navedel, da ob zamenjavi uporabnika omrežja na že priključenem merilnem mestu niso v uporabi določila SPDO o menjavi dobavitelja, kot to navaja stranka v svoji zahtevi, saj ta določila veljajo le ob zamenjavi dobavitelja, ko se razen dobavitelja noben drug podatek o plačniku/lastniku in merilnem mestu ne spremeni in se izvajajo zgolj in samo prvi dan v mesecu, medtem ko je proces zamenjave plačnika/lastnika mogoče pričeti 8 dni po nastali spremembi. je v dopisu tudi navedel postopek-aktivnosti, ki jih mora opraviti pred dokončno zamenjavo plačnika/lastnika. je nadalje navedel, da prevezava dveh dobaviteljev na eno merilno mesto tehnično ni mogoča, prav tako ni mogoče izdati dveh računov za uporabo omrežja in prispevkov ter da se za bilančni obračun uporabi pripadnost, ki je zapisana v evidenci omrežninskega računa.

Agencija je skladno z določili ZUP razpisala narok za ustno obravnavo za dne 31. 5. 2012, vendar je le-to na prošnjo stranke ter kasneje prošnje družbe in preložila na dan 11. 7. 2012. Na ustni obravnavi z dne 11. 7. 2012 je pooblaščenka stranke (v nadaljnjem besedilu: pooblaščenka stranke) navedla, da se stranka ne strinja z ravnanjem družbe in izrazila mnenje, da je ravnanje

družbe bilo izvedeno brez pravne podlage. Ob tem je pooblaščenka stranke navedla, da ugovarjajo zoper to, da niso mogli dati ugovora zoper bilančni obračun ter da družba želi, da se v konkretnem primeru upošteva ugovor stranke, ki ga je podala z dne 28.3.2012 ter da družba izvede postopek ugovora skladno s pravili trga, torej da ponovno pridobi podatke od systemskega operaterja in da jim pošlje informativni obračun, saj želijo, da bilančni obračun z dne 22. 3. 2012 oz. popravljeni obračun z dne 27. 3. 2012 lahko preverijo z dejanski odjemom in nato podajo ugovor v primeru odstopanj.

Pooblaščenka družbe (v nadaljnjem besedilu: pooblaščenka družbe) je na ustni obravnavi navedla, da zavrača, da je ravnanje družbe nezakonito, da je postopek informativnega bilančnega obračuna opredeljen s kratkimi roki in daje možnost samo enega ugovora s strani članov bilančnih skupin z namenom, da se zamejijo bilančna tveganja celotnega trga in vsake bilančne skupine posebej. Pooblaščenka družbe je tudi navedla, da bi daljši roki pomenili tveganja za celoten trg in za ostale člane bilančne sheme, kar je že večkrat ugotovilo sodišče. V ta namen so tudi spremenili pravila, da so skrajšali roke in s tem ne posegajo v nobeni meri v pravice odjemalcev. Ob tem je pooblaščenka družbe tudi povedala, da kadar pri izvajanju bilančnega obračuna od systemskega operaterja pridobijo popravljene podatke pred finančno poravnavo, upoštevajo te podatke še v mesečnem bilančnem obračunu, kadar pa jih dobi po opravljenem mesečnem obračunu pa te popravljene podatke upoštevajo v letnem poročunu. Prav takoj je pooblaščenka družbe povedala, da je že dne 22. 3. 2012 bil poslan dokončni bilančni obračun, na katerega pa v skladu s pravili več ni bil možen ugovor.

V zvezi z ravnanjem je pooblaščenka stranke navedla, da je v primeru, kadar gre za menjavo dobavitelja treba spoštovati SPDO, da pa ugotavlja, da gre v večini primerov za spremembo plačnika/lastnika. Ob tem je pooblaščenka stranke navedla, da v konkretnem primeru od dne vložitve popolne vloge pa do dne dejanske uvrstitve merilnega mesta v bilančno skupino prihaja do velikih časovnih zamikov, zaradi česar se stranko potisne v položaj, ko ne morejo natančno podati obratovalne napovedi, kar jim predstavlja visoko finančno tveganje in kasnejše izdajanje faktur, zaradi česar lahko pride do njihove večje gospodarske škode. Pooblaščenka stranke je tudi navedla, da ocenjujejo da ni pravne podlage retroaktivno evidentiranje merilnih mest, zato prosijo agencijo, da naloži, da za merilna mesta, ki so uvrščena v bilančno skupino dobavitelja pred datumom začetka dostopa posreduje podatke o odjemu na podlagi katerih bi dobavitelj lahko oddal pravilno bilančno napoved.

Pooblaščenec družbe (v nadaljnjem besedilu: pooblaščenec) v zvezi s tem navedel, da gre pri zamenjavi plačnika/lastnika za postopek, ki je v korist odjemalca ter da morajo in dobavitelji, ki so vključeni v ta postopek opraviti mnogo dela, ga opravljati ažurno in točno ter vsak v svoji vlogi ustrezno servisirati odjemalca, da se uspešno opravi zamenjava plačnika/lastnika v skladu s spremembo posesti. Ob tem je pooblaščenec navedel, da lahko dobavitelj v svoji pogodbi o dobavi predpiše za svoje odjemalce bistveno strožje pogoje in v kolikor se ne strinja z retrogradnim evidentiranjem na dan spremembe posesti, ter s tem z odjemalcem uredi pogodben odnos na tak način da bo retrogradno evidentiranje zelo kratko ter tako prevzame odgovornost in nalogo sodelovanja z odjemalcem v procesu menjave plačnika/lastnika in s tem sebi zagotovi krajši čas evidentiranja dobavitelja. Prav tako je pooblaščenec navedel, da stranka ni potisnjena v položaj, da ne ve kako ustrezno podati obratovalne

napovedi, saj ima na dan ko preda popolno vlogo, ki je lahko v skladu z 33. členom SPDO stara največ 8 dni popolno informacijo na osnovi z odjemalcem sklenjene pogodbe o nakupu in prodaji električne energije. Očitek bi bil utemeljen le v kolikor na osnovi popolne vloge ne bi izdal pogodbe o dostopu in evidentiral novega dobavitelja z dnem menjave posesti.

Agencija je stranko na obravnavi pozvala, da natančno specificira svojo zahtevo, saj se je v svoji zahtevi z dne 6.4. 2012 sklicevala na postopek menjave dobavitelja, na ustni obravnavi pa se je pooblaščenka stranke strinjala, da gre v večini primerov za menjavo plačnika/lastnika, medtem ko se je pooblaščenec družbe skliceval na postopek menjave dobavitelja.

stranka je v dopisu, ki ga je agencija prejela dne 26. 7. 2012, podala specificiran zahtevek in sicer, da agencija ugotovi, da je s prepoznim posredovanjem podatkov kršil tretjo alinejo 33. člena Uredbe o načinu izvajanja gospodarske javne službe dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije in gospodarske javne službe dobava električne energije tarifnim odjemalcem (Uradni list RS, št. 117/04 in 23/07; v nadaljnjem besedilu: Uredba), s čimer je stranko potisnil v položaj, ko ni bila zmožna ravnati v skladu s 71. členom Pravil trga in tako ni mogla oddati točne bilančne napovedi. Ob tem je stranka navedla, da je bila s takšnim ravnanjem izpostavljena višjemu finančnemu tveganju ter nevarnosti penalizacije z globo energetskega inšpektorja.

Ker agencija lahko odloča le v okviru postavljenega zahtevka, je v konkretni zadevi vezana na specificiran in spremenjen zahtevek, ki ga je posredovala stranka dne 26. 7. 2012. Zaradi navedenega se agencija ni opredeljevala do ravnanja družbe, prav tako tudi ne do ostalih zahtev, ki jih je stranka navedla v zahtevi z dne 6. 4. 2012 ter zahtev, ki so jih pooblaščenec družbe navajali na razpisani ustni obravnavi in niso vezani na specificiran zahtevek z dne 26. 7. 2012.

V zvezi z delom zahtevka za odločanje, ki se nanaša na ravnanje, je treba ugotoviti ali pravilno umešča merilna mesta v bilančno skupino stranke in ali je posredoval podatke stranki prepozno, ter s tem kršil tretjo alinejo 33. člena Uredbe in ali je s takšnim ravnanjem stranko potisnil v položaj, ko ni bila zmožna ravnati v skladu s 71. členom Pravil trga in tako ni mogel oddati točne bilančne napovedi.

Uredba v tretji alineji 33. člena določa, da je SODO dolžan pošiljati skupno realizirano porabo in proizvodnjo po bilančnih skupinah in podskupinah za potrebe obračuna po obračunskih intervalih organizatorju trga. Določba 71. člena Pravil trga pa določa, da je odgovorni bilančne skupine odgovoren za prijavo obratovalnih napovedi za vsa prevzemno predajna mesta.

V postopku je bilo ugotovljeno, da je pri večini merilnih mest, ki jih je stranka navedla v prilogi 1 in 3 svoje zahteve za odločanje z dne 6. 4. 2012, šlo za spremembo plačnika/lastnika in ne za menjavo dobavitelja, kot je to navedla stranka. Za postopek menjave plačnika/lastnika se ne uporabljajo določbe SPDO glede postopka menjave dobavitelja, na katere se je stranka v postopku sklicevala, temveč se med drugim upoštevajo določbe 33. in 35. člena SPDO. Po navedenih določbah mora vsak uporabnik pisno obvestiti SODO o vsaki

spremembi podatkov, ki so pomembni za obračun in sicer najkasneje v osmih dnevih po nastali spremembi. Prav tako se priključek lahko prenese na drugo osebo le s pravnim poslom, sprememba imetnika soglasja pa je možna le pod pogojem, da so izpolnjene vse obveznosti prejšnjega imetnika soglasja za priključitev oz. plačnika/lastnika. Nedvomno je, da mora pri menjavi plačnika/lastnika v vseh primerih izvesti postopek, ki med drugim zajema popis števca, poravnava obveznosti prejšnjega lastnika, podpis pogodbe o dostopu, itd. Prav tako je tudi nedvomno, da je pri menjavi plačnika/lastnika potrebno skleniti novo pogodbo o dostopu zaradi česar ne more posredovati novih podatkov prej, preden od odjemalca ne dobi podpisane nove pogodbe o dostopu. Sestavni del pogodbe o dostopu so namreč podatki o plačniku/lastniku kot pogodbeni stranki in če se ta spremeni, je treba skleniti novo pogodbo. Šele, ko je pogodba o dostopu podpisana, so izpolnjeni pogoji za obračun. Način posredovanja in zagotavljanja merilnih in obračunskih podatkov se izvaja preko spletnega portala Perun na podlagi navodila Standardizirani merilni in obračunski podatki, ki je objavljeno na spletni strani SODO in velja za vse akterje na energetskem trgu enako.

Agencija je mnenja, da je pravilno umestil merilna mesta v bilančno skupino stranke in podatkov ni posredoval prepozno, saj je obračunske podatke posredoval takoj, ko so bili izpolnjeni pogoji za izvedbo določila iz 33. člena uredbe (torej, podpisana in evidentirana pogodba o dostopu). Navedeno je razvidno iz Priloge 1 (seznam merilnih mest po distribucijskih področjih za merilna mesta oddana po 10. 12. 2011 s pričetkom dostopa pred 1. 2. 2012), ki jo je posredoval z dopisom št. z dne 26. 7. 2012. Vse potrebne podatke za bilančni obračun je v obravnavanih primerih zagotavljal po izpolnitvi pogojev za nazaj in sicer na dan spremembe lastnika/plačnika na podlagi odčitka meritev, ki so tudi ustrezna podlaga za določitev obračunskih podatkov. Glede na navedeno agencija meni, da s tem ni kršil tretje alineje 33. člena Uredbe in s takšnim ravnanjem stranke ni potisnil v položaj, ko ni bila zmožna ravnati v skladu s 71. členom Pravil trga in ni mogla oddati točne bilančne napovedi. Agencija je namreč mnenja, da je dobavitelj že s sklenitvijo pogodbe o prodaji seznanjen z dejanskim stanjem in na podlagi te informacije razpolaga z podatki, na podlagi katerih lahko poda bilančno napoved.

Ne glede na navedeno pa agencija tudi ugotavlja, da sam postopek menjave plačnika/lastnika ni dovolj pregledno in natančno opredeljen v posamičnem aktu, kot to velja npr. za postopek menjave dobavitelja. Prav tako agencija ugotavlja, da je obstoječ postopek menjave plačnika/lastnika neoptimalen (postopek nadzoruje preko portala Perun), saj bi npr. podatek o sklenjeni pogodbi o dostopu lahko vnesel v portal Perun sam in za to ne bi rabil pozivati dobavitelja, kot to počne sedaj. S tem bi lahko postopek časovno pohitrili. V obstoječem postopku menjave plačnika/lastnika po ugotovitvah agencije nastajajo določena tveganja, ki jih morajo obvladovati in prevzemati dobavitelji. Da bi se dobavitelji zavarovali pred tveganji zaradi odstopanj od obratovalnih napovedi, bi morali vgraditi ustrezne zaščitne mehanizme v svoja pogodbeno razmerja s strankami. Agencija prav tako ugotavlja, da stranka ni izkoristila možnosti, da bi sama sklepala pogodbo o dostopu v imenu svoje stranke, s čimer bi prav tako lahko pohitrila postopek menjave plačnika/lastnika. V samem postopku pa bi bilo smiselno izboljšati tudi obveščanje vpletenih strani z uporabo sistema Perun. Zaradi vsega navedenega je agencija mnenja, da bi moral postopek menjave plačnika/lastnika v čim krajšem času optimizirati, ga

harmonizirati z odprtimi standardi ter poskrbeti, da se prenovljen postopek pregledno vnese v SPDO.

Glede na navedeno je agencija odločila kot izhaja iz prve in druge točke izreka te odločbe.

K točki 2. izreka te odločbe:

Skladno s četrtem odstavkom 84. člena EZ pritožba zoper to odločbo ne zadrži njene izvršitve.

K točki 3. izreka te odločbe:

O stroških postopka bo odločeno naknadno s posebnim sklepom.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU:

Zoper to odločbo je dovoljena pritožba na Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za energijo, Langusova ulica 4, 1535 Ljubljana, v 15 dneh po prejemu odločbe, za katero je treba po tar. št. 2 Zakona o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo) plačati 18,12 EUR. Morebitna pritožba se vloži pisno neposredno ali pošlje po pošti priporočeno ali pa da ustno na zapisnik pri organu, ki je izdal to odločbo - Javna agencija Republike Slovenije za energijo, Strossmayerjeva 30, Maribor. Če se pritožba pošlje priporočeno po pošti, se za dan vročitve organu šteje dan oddaje na pošto.

mag. Lidija Zupanc

Vročiti (z vročilnico):